GENERALINĖS ADVOKATĖS JULIANE KOKOTT IŠVADA,

pateikta 2006 m. spalio 26 d. [1]

I — Įžanga

1. Šiame prejudicinio sprendimo procese vėl nagrinėjamas asmenų teisinės apsaugos Bendrijos reglamentų atžvilgiu klausimas.

2. Visų pirma neseniai priimtuose sprendimuose *Unión de Pequeños Agricultores* [2] ir *Jégo-Quéré* [3] ETT nustatė, kokiomis sąlygomis pavieniai asmenys, remdamiesi EB 230 straipsnio 4 pastraipa, gali tiesiogiai kreiptis į Bendrijos teismus dėl reglamento panaikinimo [4], tačiau šioje byloje teisinės apsaugos klausimas iškyla iš kitos perspektyvos: kokiomis aplinkybėmis pavieniai asmenys *nacionaliniuose teismuose* gali remtis Bendrijos reglamento, kurio jie prieš tai tiesiogiai neapskundė Bendrijos teismuose, neteisėtumu.

3. Šio proceso prielaida – nuo 8-ojo dešimtmečio pabaigos Bendrijoje galiojančios izogliukozės gamybos kvotos. Pradinėje byloje Prancūzijos įmonė *Roquette Frères* [5] Prancūzijos teismams apskundė jai nacionalinių institucijų skirtas izogliukozės gamybos kvotas. *Roquette Frères* argumentuoja tuo, kad

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 2002 m. liepos 25 d. Sprendimas *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* (C-50/00 P, Rink. p. I-6677) ir 2002 m. kovo 21 d. generalinio advokato F. Jacobs išvada.

3 — 2004 m. balandžio 1 d. Sprendimas *Komisija prieš Jégo-Quéré* (C-263/02 P, Rink. p. I-3425).

4 — Šiame kontekste žr. išplėstas privačių asmenų teises pateikti ieškinį, kurios numatytos 2004 m. spalio 29 d. Romoje pasirašytos Sutarties dėl Konstitucijos Europai III-365 straipsnio 4 dalyje (OL C 310, p. 1); remdamiesi šia nuostata, fiziniai ir juridiniai asmenys taip pat gali pateikti ieškinį dėl reglamento tipo teisės akto, kuris yra tiesiogiai su jais susijęs ir dėl kurio nereikia patvirtinti įgyvendinančių priemonių.

5 — *Roquette Frères* pavadinimas nėra naujas Teisingumo Teismo praktikoje; pavyzdžiui, žr. 1980 m. spalio 29 d. Sprendimą *Roquette Frères prieš Tarybą* (138/79, Rink. p. 3333), kuriame Teismas išsakė savo nuomonę dėl pareigos konsultuotis su Europos Parlamentu, 1980 m. spalio 15 d. Sprendimą *Roquette Frères prieš Prancūzijos muitinės administraciją* (145/79, Rink. p. 2917), kuriame Teismas pasisakė dėl teismo sprendimo pasekmių apribojimo laiko atžvilgiu, ir 2002 m. spalio 22 d. Sprendimą *Roquette Frères* (C-94/00, Rink. p. I-9011), kuriame Teismas išaiškino teisinę padėtį, kai Komisija konkurencijos bylose atlieka patikrinimus.

Bendrijos lygiu Prancūzijai (metropolijai) [6] buvo neteisingai apskaičiuotos bazinės izogliukozės kvotos, nes nebuvo atsižvelgta į izogliukozę, kuri ten gaminama kaip tarpinis produktas kitų, pardavimui skirtų, produktų gamybai.

II — Teisinis pagrindas

A — *Prielaidos*

4. Izogliukozė yra skystas saldiklis, kuris paprastai gaunamas iš krakmolo, perdirbamo į gliukozę; krakmolas savo ruožtu gaunamas iš grūdinių kultūrų, daugiausia iš kukurūzų [7]. Izogliukozė laikoma tiesioginiu skysto, iš cukrinių runkelių arba cukranendrių pagaminto, cukraus pakaitalu, su kuriuo ji tiesiogiai konkuruoja [8].

5. 8-ojo dešimtmečio pabaigoje Bendrijoje buvo įvesta izogliukozės – kaip ir anksčiau cukraus [9] – gamybos kvotų sistema [10], kuri turėtų būti vertinama atsižvelgiant į cukraus pardavimo garantijas, suteiktas įgyvendinant bendrąją žemės ūkio politiką. Kadangi dėl izogliukozės gamybos Bendrijoje padidėjo cukraus perteklius, ją reikėjo riboti įvedant kvotas, kad būtų galima užkirsti kelią galimam neigiamam poveikiui Bendrijos cukraus sektoriaus politikai [11].

6. Iš pradžių gamybos kvotos pavienėms įmonėms buvo paskirstomos pačiuose Bendrijos reglamentuose. Pavyzdžiui, remiantis

6 — Prancūzijos užjūrio departamentams taikomos atskiros izogliukozės kvotos, kurios nėra nagrinėjamos šioje byloje.

7 — Šiuo klausimu žr. 1992 m. vasario 13 d. Sprendimą *Roquette Frères* (C-210/90, Rink. p. I-731, 3 p.). 1977 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1111/77, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl izogliukozės (OL L 134, p. 4), pirmoje konstatuojamoje dalyje izogliukozė apibrėžiama kaip gliukozės sirupas, turintis daug fruktozės. Bendrojo cukraus rinkos organizavimo teisės aktuose izogliukozė apibrėžiama kaip iš gliukozės ar gliukozės polimerų gautas produktas, kurio ne mažiau kaip 10 % sausosios medžiagos masės sudaro fruktozė, pavyzdžiui, 1981 m. birželio 30 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1785/81 dėl bendro cukraus sektoriaus rinkų organizavimo 1 straipsnio 2 dalies c punkte (OL L 177, p. 4), o paskutinį kartą – 2006 m. vasario 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 318/2006 dėl bendro cukraus sektoriaus rinkų organizavimo 2 straipsnio 3 punkte (OL L 58, p. 1).

8 — Žr. Reglamento Nr. 1111/77 antrąją ir septintąją konstatuojamąsias dalis bei Reglamento Nr. 1785/81 antrąją konstatuojamąją dalį.

9 — Pastangos analogiškai vertinti cukrų ir izogliukozę aiškiai matyti visose 1979 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1293/79, iš dalies keičiančio Reglamentą (EEB) Nr. 1111/77, nustatantį bendrąsias nuostatas dėl izogliukozės (OL L 162, p. 10, pataisyta OL L 176, p. 37), kuriuo pirmą kartą buvo įvestos izogliukozės kvotos, konstatuojamosiose dalyse; panašios nuostatos įtvirtintos ir Reglamento Nr. 1785/81 antroje konstatuojamojoje dalyje.

10 — Ši kvotų sistema paremta skirstymu į bazines kvotas (vadinamąsias A kvotas) ir papildomas kvotas (vadinamąsias B kvotas). Cukrus ir izogliukozė, kurių gamyba viršijo šias kvotas (taip pat vadinami C cukrumi ir C izogliukoze arba cukraus pertekliumi ir izogliukozės pertekliumi), iš esmės buvo skirti eksportui į trečiąsias šalis ir paprastai negalėjo būti parduodami Bendrijoje.

11 — Šiuo klausimu žr. 1980 m. spalio 29 d. Sprendimą *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodytas 5 išnašoje, 26 ir 27 punktai).

Reglamento Nr. 1111/77, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1293/79, 9 straipsnio 1–3 dalimis,[12] kiekvienai Bendrijoje įsteigtai izogliukozę gaminančiai įmonei nuo 1979 m. liepos 1 d. iki 1980 m. birželio 30 d. suteikiama bazinė kvota, kuri iš esmės lygi dvigubam jos gamybos kiekiui nuo 1978 m. lapkričio 1 d. iki 1979 m. balandžio 30 d., tačiau prireikus gali būti pakoreguojama taip, kad nebūtų didesnė kaip 85 % ir mažesnė kaip 65 % konkrečios įmonės metinių techninių gamybos pajėgumų[13].

7. Remiantis šios redakcijos Reglamento Nr. 1111/77 9 straipsnio 4 dalimi kartu su jo II priedu, įmonės *Roquette Frères* bazinė kvota sudarė 15 887 tonų[14]. Be to, taikant tos pačios nuostatos 3 dalį, įmonė *Roquette Frères* turėjo teisę gauti vadinamąją maksimalią kvotą, kurią, įmonės duomenimis, sudarė 20 022 t, t. y. 4 135 t papildomai prie bazinės kvotos.

8. 1980 m. spalio 29 d. Sprendime Teisingumo Teismas *Roquette Frères* prašymu panaikino Reglamentą Nr. 1293/79 dėl procesinės klaidos konsultuojantis su Europos Parlamentu[15]. Po to Taryba priėmė naują to paties turinio reglamentą, iš dalies keičiantį Reglamentą Nr. 1111/77: iš pradžių Reglamentą Nr. 387/81[16], galiojusį nuo 1979 m. liepos 1 d. iki 1980 m. birželio 30 d., vėliau – Reglamentą Nr. 388/81[17], galiojusį nuo 1980 m. liepos 1 d. iki 1981 m. liepos 30 d.[18]. Šiuose reglamentuose įmonei *Roquette Frères* vėl buvo skirta minėta bazinė 15 887 t kvota, be to, remiantis šiomis nuostatomis jai buvo dar kartą apskaičiuota papildoma kvota, sudaranti 4 135 tonas.

9. Nuo 1981 m. liepos 1 d. cukraus ir izogliukozės gamybos taisyklės buvo kodifikuotos naujose bendro rinkos organizavimo nuostatose, pagal kurias izogliukozės gamybos kvotos nebėra skiriamos tiesiogiai pavie-

12 — Visų pirma žr. Reglamento Nr. 1293/79 3 straipsnį.

13 — Ši taisyklė taip pat galiojo nuo 1980 m. liepos 1 d. iki 1981 m. birželio 30 d., žr. 1980 m. birželio 24 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1592/80 dėl cukraus ir izogliukozės gamybos kvotų taisyklių taikymo nuo 1980 m. liepos 1 d. iki 1981 m. birželio 30 d. 2 straipsnį (OL L 160, p. 12).

14 — Šis ir tolesni tonomis išreikšti kiekiai nurodo sausosios medžiagos masę.

15 — Sprendimas, nurodytas 5 išnašoje, visų pirma žr. 37 punktą. Taip pat žr. tos pačios dienos sprendimą *Maizena prieš Tarybą* (139/79, Rink. 3393, visų pirma 38 punktas), kuriame buvo nuspręsta tas pats.

16 — 1981 m. vasario 10 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 387/81, iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 1111/77, numatantį bendrąsias nuostatas dėl izogliukozės (OL L 44, p. 1).

17 — 1981 m. vasario 10 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 388/81, iš dalies keičiantis Reglamentą (EEB) Nr. 1592/80 dėl cukraus ir izogliukozės gamybos kvotų taisyklių taikymo nuo 1980 m. liepos 1 d. iki 1981 m. birželio 30 d. (OL L 44, p. 4).

18 — 1982 m. rugsėjo 30 d. Sprendime *Roquette Frères prieš Tarybą* (110/81, Rink. 3159, rezoliucinės dalies 1 punktas) Teisingumo Teismas kaip nepagrįstą atmetė įmonės *Roquette Frères* ieškinį dėl šių abiejų Reglamentą Nr. 1111/77 iš dalies keičiančių reglamentų panaikinimo. Taip pat žr. tos pačios dienos Sprendimus *Amylum prieš Tarybą* (108/81, Rink. p. 3107) ir *Tunnel Refineries prieš Tarybą* (114/81, Rink. p. 3189) dėl ieškinių dėl Reglamento Nr. 387/81 panaikinimo.

nėms įmonėms, o – kaip ir anksčiau cukraus kvotos – tik bendrai bazinių kvotų forma paskirstomos valstybėms narėms [19]. Nuo to momento valstybių narių institucijos yra atsakingos už kvotų paskirstymą konkrečioms įmonėms.

10. Nuo 1981 m. liepos 1 d. iki 2006 m. birželio 30 d. toks bendras cukraus rinkos organizavimas iš pradžių buvo grindžiamas Reglamentu Nr. 1785/81, vėliau Reglamentu Nr. 2038/1999 [20] ir galiausiai Reglamentu Nr. 1260/2001 [21]. Nuo 2006 m. birželio 1 d. taikomas Reglamentas Nr. 318/2006, kuris šiam procesui nėra reikšmingas [22].

B — *Šioje byloje ginčijamos nuostatos*

11. Remiantis Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 1 dalimi, valstybės narės turėjo skirti A ir B kvotas visoms jos teritorijoje įsteigtoms cukrų ar izogliukozę gaminančioms įmonėms, kurios nuo 1980 m. liepos 1 d. iki 1981 m. birželio 30 d. gavo Reglamente Nr. 1111/77 apibrėžtas bazines kvotas [23].

12. Izogliukozę gaminančiai įmonei skirta A kvota turėjo atitikti bazinę kvotą, kuri jai buvo skirta nuo 1980 m. liepos 1 d. iki 1981 m. birželio 30 d., o B kvota turėjo sudaryti 23,55 % A kvotos (Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 3 ir 5 dalys). Kokios bendros bazinės kvotos tokiu būdu kiekvienoje valstybėje narėje galėjo būti paskirstytos kaip A ir B kvotos, buvo apibrėžta Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 2 dalyje pateiktoje lentelėje, pagal kurią „Prancūzijai (metropolijai)“ izogliukozei skiriama A bazinė kvota, lygi 15 887,0 t, o B bazinė kvota – 4 135,0 tonos. Šios kvotų taisyklės galiojo nuo 1981 m. liepos 1 d., o jų galiojimas buvo ne kartą pratęstas [24].

13. Reglamente Nr. 2038/1999 Taryba iš pradžių taip pat paliko galioti šias bazines

19 — Išimtį sudaro tam tikri teisės aktai, kuriuos reikia vertinti atsižvelgiant į naujųjų valstybių narių narystę ir kuriuose Bendrijos teisės aktų leidėjas izogliukozės kvotas dar tiesiogiai skyrė konkrečioms įmonėms, pavyzdžiui, Graikijos atveju Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 3 dalies 2 pastraipoje, o Suomijos atveju – 1999 m. rugsėjo 13 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2038/1999 dėl bendro cukraus sektoriaus rinkų organizavimo 27 straipsnio 4 dalies 4 pastraipoje (OL L 252, p. 1).

20 — Reglamentu Nr. 2038/1999 buvo panaikintas Reglamentas Nr. 1785/81.

21 — 2001 m. birželio 19 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1260/2001 dėl bendro cukraus sektoriaus rinkų organizavimo (OL L 178, p. 1). Šiuo reglamentu buvo panaikintas Reglamentas Nr. 2038/1999.

22 — Reglamentu Nr. 318/2006 buvo panaikintas Reglamentas Nr. 1260/2001.

23 — Atitinkamos nuostatos įtvirtintos ir vėlesniuose reglamentuose dėl bendro cukraus sektoriaus rinkų organizavimo; žr. Reglamento Nr. 2038/1999 27 straipsnio 1 dalį ir Reglamento 1260/2001 11 straipsnio 1 dalį.

24 — Žr. 1986 m. kovo 24 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 934/86 (OL L 87, p. 1); 1991 m. vasario 4 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 305/91 (OL L 37, p. 1); 1993 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1548/93 (OL L 154, p. 10); 1994 m. sausio 24 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 133/94 (OL L 22, p. 7) ir 1995 m. balandžio 24 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1101/95 (OL L 110, p. 1), kurie buvo priimti siekiant iš dalies pakeisti Reglamentą (EEB) Nr. 1785/81 dėl bendro cukraus sektoriaus rinkų organizavimo.

kvotas nuo 1995–1996 iki 2000–2001 ūkinių metų. Todėl remiantis šio reglamento 27 straipsnio 3 dalyje pateikta lentele, „Prancūzijai (metropolijai)" izogliukozei vėl buvo skirta A bazinė kvota, lygi 15 887,0 t, ir B bazinė kvota, lygi 4 135,0 tonoms.

14. Tačiau tuo pačiu metu Reglamento Nr. 2038/1999 26 straipsnio 5 dalis suteikė galimybę sumažinti minėtas bazines kvotas, kad būtų įvykdyti Bendrijos prisiimti tarptautiniai įsipareigojimai [25]. 2000–2001 ūkiniais metais Komisija pasinaudojo šia galimybe ir sumažino „Prancūzijai (metropolijai)" izogliukozės bazinę A kvotą 606,6 t iki 15 280,4 t, o bazinę B kvotą – 157,9 t iki 3 977,1 tonos. (Reglamento Nr. 2073/2000 1 straipsnio 2 dalis kartu su I ir II priedu [26]).

15. Galiausiai nuo 2001–2002 iki 2005–2006 ūkinių metų Taryba Reglamento Nr. 1260/2001 11 straipsnio 2 dalyje „Prancūzijai (metropolijai)" skyrė naują izogliukozės bazinę A kvotą, lygią 15 747,1 t, ir naują bazinę B kvotą, lygią 4 098,6 t, tačiau šio reglamento 10 straipsnio 3 ir 4 dalyse vėl buvo numatyta galimybė sumažinti kvotas, kad būtų įvykdyti tarptautiniai Bendrijos įsipareigojimai.

16. Vėliau 2002–2003 ūkiniams metams Komisija sumažino „Prancūzijai (metropolijai)" izogliukozės bazinę A kvotą 1 048,9 t iki 14 698,2 t, o bazinę B kvotą 273,0 t iki 3 825,6 tonos (Reglamento Nr. 1745/2002 1 straipsnio 2 dalis kartu su jo I ir II priedais [27]). 2003–2004 ūkiniais metais Komisija dar kartą skyrė mažesnes kvotas, „Prancūzijai (metropolijai)" sumažindama izogliukozės bazinę A kvotą 262,1 t iki 15 485,0 t, o bazinę B kvotą – 68,2 t iki 4 030,4 tonos (Reglamento Nr. 1739/2003 1 straipsnio 2 dalis kartu su jo I ir II priedais Nr. 1739/2003 [28]).

25 — Kalbama apie „Urugvajaus raundo" daugiašalių derybų (1986–1994 m.), po kurių buvo įsteigta Pasaulio prekybos organizacija, metu sudarytą sutartį dėl žemės ūkio (OL L 336, 1994, p. 22).

26 — 2000 m. rugsėjo 29 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2073/2000 dėl cukraus sektoriui skirto gamybos kvotomis garantuoto kiekio ir lengvatinio įvežimo didžiausios spėjamos cukraus rafinavimo fabrikų atsargų paklausos 2000–2001 prekybos metams sumažinimo (OL L 246, p. 38).

27 — 2002 m. rugsėjo 30 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1745/2002 dėl cukraus sektoriui skirto gamybos kvotomis garantuoto kiekio ir lengvatinio įvežimo didžiausios spėjamos cukraus rafinavimo fabrikų atsargų paklausos 2002–2003 prekybos metams sumažinimo (OL L 263, p. 31).

28 — 2003 m. rugsėjo 30 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1739/2003 dėl cukraus sektoriui skirto gamybos kvotomis garantuoto kiekio ir lengvatinio įvežimo didžiausios spėjamos cukraus rafinavimo fabrikų atsargų paklausos 2003–2004 prekybos metams sumažinimo (OL L 249, p. 38).

17. Pagal atitinkamas galiojančias bendro rinkos organizavimo nuostatas valstybės narės visada turėjo galimybę A ir B kvotas perkelti iš vienos įmonės kitai įmonei, nepaisant to, ar tokiai įmonei kvota jau buvo skirta; dėl to bet kurios izogliukozę gaminančios įmonės turimos kvotos galėjo būti sumažintos ne daugiau kaip 10 % (žr. Reglamento Nr. 1785/81 25 straipsnį, Reglamento Nr. 2038/1999 30 straipsnį ir Reglamento Nr. 1260/2001 12 straipsnį).

III — Faktinės aplinkybės ir pagrindinė byla

18. Prancūzijos administraciniai teismai nagrinėja bylą tarp įmonės *Roquette Frères* ir Prancūzijos žemės ūkio ministro [29] dėl šiai įmonei skirtos izogliukozės gamybos kvotos apskaičiavimo.

19. *Roquette Frères* skundžia 2000 m. birželio 28 d. Sprendimą, kuriuo Žemės ūkio ministerijos ūkio ir tarptautinės politikos skyriaus vadovas patvirtino šios įmonės izogliukozės gamybos kvotas nuo 1981–1982 ūkinių metų ir keturis 2000 m. spalio 26 d., 2001 m. liepos 13 d., 2002 m. spalio 23 d. ir 2003 m. spalio 17 d. Žemės ūkio ministro įsakymus, kuriuose metinių šiai įmonei skirtų izogliukozės gamybos kvotų dydis buvo pakoreguotas pagal tuo metu galiojusius Bendrijos reikalavimus [30].

20. *Roquette Frères* Prancūzijos administraciniuose teismuose ginčija minėtų Prancūzijos Žemės ūkio ministerijos teisės aktų teisėtumą ir reikalauja juos panaikinti, nes negalioja juos grindžiančios įvairių Bendrijos reglamentų nuostatos. *Roquette Frères* būtent teigia, kad izogliukozės bazinės kvotos Bendrijos lygiu Prancūzijos metropolijai buvo apskaičiuotos klaidingai, nes nebuvo atsižvelgta į izogliukozę, kuri šioje valstybėje narėje nuo 1978 m. lapkričio 1 d. iki 1979 m. balandžio 30 d. buvo gaminama kaip tarpinis produktas kitų, pardavimui skirtų, produktų gamybai.

21. Pirmojoje instancijoje *Tribunal administratif Lille* [31] nepatenkino *Roquette Frères*

29 — *Ministre de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche et de la Ruralité.*

30 — Žr. šios išvados 13 ir 16 punktus.

31 — Lilio administracinis teismas.

reikalavimų, 2004 m. kovo 11 d. Sprendimu atmesdamas jos ieškinius. 2004 m. gegužės 28 d. įmonė šį sprendimą apskundė Duė administraciniam apeliaciniam teismui (*Cour administrative d'appel Douai*) [32].

IV — Prašymas priimti prejudicinį sprendimą ir procesas Teisingumo Teisme

22. 2005 m. gruodžio 1 d. Sprendimu Duė administracinis apeliacinis teismas sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos klausimus prejudiciniam sprendimui priimti:

1. Ar bendrovė *Roquette Frères* iš tiesų turi teisę tiesiogiai ginčyti Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 2038/1999 27 straipsnio 3 dalies, Reglamento Nr. 2073/2000 1 straipsnio, Reglamento Nr. 1260/2001 11 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 1745/2002 1 straipsnio Reglamento Nr. 1739/2003 1 straipsnio teisėtumą?

2. Jei bendrovė *Roquette Frères* turi teisę skųsti minėtų nuostatų teisėtumą, ar Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 2 dalis, Reglamento Nr. 2038/1999 27 straipsnio 3 dalis, Reglamento Nr. 2073/2000 1 straipsnis, Reglamento Nr. 1260/2001 11 straipsnio 2 dalis, Reglamento Nr. 1745/2002 1 straipsnis, Reglamento Nr. 1739/2003 1 straipsnis yra teisėti tiek, kiek jie nustato didžiausias bazines izogliukozės gamybos kvotas Prancūzijos metropolijai ir neatsižvelgia į izogliukozę, kuri nuo 1978 m. lapkričio 1 d. iki 1979 m. balandžio 30 d. šioje valstybėje narėje buvo gaminama kaip tarpinis produktas kitų, pardavimui skirtų, produktų gamybai?

23. *Roquette Frères*, Prancūzijos vyriausybė, Europos Bendrijų Komisija ir Europos Sąjungos Taryba pateikė Teisingumo Teismui rašytines ir žodines pastabas.

V — Vertinimas

24. Pirmiausia, prašymu priimti prejudicinį sprendimą siekiama išsiaiškinti, ar *Roquette Frères* šiuo metu apskritai dar turi teisę nacionaliniuose teismuose ginčyti įvairių Bendrijos reglamentų nuostatų, reglamentuojančių izogliukozės gamybos kvotas, teisėtumą, kurių ši įmonė prieš tai nebuvo

32 — Toliau dar vadinamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiu teismu.

tiesiogiai apskundusi Bendrijos teismams. Jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo įvertinti šių nuostatų teisėtumą. Iš viso kalbama apie šias šešias teisės nuostatas (toliau – ginčijamos nuostatos):

— Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 2 dalis,

— Reglamento Nr. 2038/1999 27 straipsnio 3 dalis,

— Reglamento Nr. 2073/2000 1 straipsnis,

— Reglamento Nr. 1260/2001 11 straipsnio 2 dalis,

— Reglamento Nr. 1739/2003 1 straipsnis.

Kadangi minėtos nuostatos pateiktų prejudicinių klausimų požiūriu iš esmės nesiskiria, jos bus vertinamos kartu.

A — *Dėl pirmojo klausimo: Roquette Frères teisė tiesiogiai skųsti ginčijamas nuostatas*

25. Pirmuoju prejudiciniu klausimu reikėtų išsiaiškinti, ar *Roquette Frères* šiuo metu dar turi teisę nacionaliniuose teismuose ginčyti nagrinėjamų nuostatų teisėtumą. Dėl to prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas norėtų sužinoti, ar minėta įmonė neabejotinai turėjo teisę Teisingumo Teismui pateikti tiesioginį ieškinį dėl šių teisės aktų panaikinimo.

26. Tad pirmosios prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalies pagrindinis tikslas – nustatyti gaires tarp abiejų potencialių gali-

mybių privatiems asmenims kreiptis dėl teisminio Bendrijos institucijų aktų teisėtumo įvertinimo. Šią problemą Teisingumo Teismas jau yra nagrinėjęs įvairiausiais aspektais [33].

1. Dėl tiesioginio ieškinio ir netiesioginio skundo atskyrimo

27. EB sutarties įtvirtinta teisminės apsaugos sistema suteikia privatiems asmenims iš esmės dvi galimybes kreiptis dėl teisminės Bendrijos teisės aktų teisėtumo kontrolės.

28. Viena vertus, ieškinys dėl teisės akto panaikinimo suteikia asmenims galimybę EB 230 straipsnio 4 pastraipoje nustatytomis sąlygomis *tiesiogiai* apskųsti Bendrijos teismams Bendrijos teisės aktą ir prašyti įvertinti jo teisėtumą [34].

29. Kita vertus, nacionalinio teismo nagrinėjamoje byloje privatūs asmenys, pateikdami netiesioginį skundą, gali remtis Bendrijos teisės akto neteisėtumu, ir tada šis teismas pagal EB 234 straipsnio 1 dalies b punktą gali prašyti Teisingumo Teismo priimti prejudicinį sprendimą dėl šio Bendrijos teisė akto galiojimo [35]. Tokiu atveju Teisingumo Teismui tam tikra prasme *netiesiogiai paskiriama* įvertinti Bendrijos teisės akto teisėtumą, kaip tai buvo padaryta pagrindinėje byloje.

30. Jei ieškovas neturi kitų galimybių kreiptis dėl su juo susijusio Bendrijos teisės akto teisėtumo įvertinimo, pagrindinė teisė į veiksmingą teisminę apsaugą [36] reikalauja neatimti iš jo pirmiau aprašytos *netiesioginio kreipimosi* galimybės ir leisti pateikti netiesioginį skundą nacionalinių teismų nagrinėjamoje byloje.

33 — Visų pirma žr. 1983 m. rugsėjo 27 d. Sprendimą *Universität Hamburg* (216/82, Rink. p. 2771, 5 ir paskesni punktai); 1994 m. kovo 9 d. Sprendimą *TWD* (C-188/92, Rink., p. I-833, 10 ir paskesni punktai); 1996 m. gruodžio 12 d. Sprendimą *Accrington Beef* (C-241/95, Rink. p. I-6699, 14 ir paskesni punktai); 1997 m. sausio 12 d. Sprendimą *Wiljo* (C-178/95, Rink. p. I-585, 15 ir paskesni punktai); 1997 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *Eurotunnel ir kt.* (C-408/95, Rink. p. I-6315, 26 ir paskesni punktai); 2001 m. vasario 15 d. Sprendimą *Nachi Europe* (C-239/99, Rink. p. I-1197, 28 ir paskesni punktai); 2001 m. rusėjo 20 d. Sprendimą *Banks* (C-390/98, Rink. p. I-6117, 109 ir paskesni punktai) ir 2006 m. vasario 23 d. Sprendimą sujungtose bylose *Atzeni ir kt.* (C-346/03 ir C-529/03, Rink. p. I-1875, 30 ir paskesni punktai); taip pat sprendimus *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* (nurodytas 2 išnašoje, 40 punktas) ir *Komisija prieš Jégo-Quéré* (nurodytas 3 išnašoje, 30 punktas).

34 — Ypatingas EB sutarties 241 straipsnyje numatytas proceso variantas šioje byloje nėra reikšmingas, todėl toliau nebus nagrinėjamas (žr. EB sutarties 241 straipsnį ir, pavyzdžiui, sprendimo *Nachi Europe*, nurodyto 33 išnašoje, 33 ir 34 punktus).

35 — Sprendimai *Universität Hamburg* (nurodytas 33 išnašoje, 10 ir 12 punktai); *Nachi Europe* (nurodytas 33 išnašoje, 35 punktas); *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* (nurodytas 2 išnašoje, 40 punktas) ir *Komisija prieš Jégo-Quéré* (nurodytas 3 išnašoje, 30 punktas).

36 — Dėl šios pagrindinės teisės žr. 1986 m. gegužės 15 d. Sprendimą *Johnston* (222/84, Rink. p. 1651, 18 punktas); *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* (nurodytas 2 išnašoje, 39 punktas) ir *Komisija prieš Jégo-Quéré* (nurodytas 3 išnašoje, 29 punktas); taip pat Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį (OL C 364, 2000, p. 1).

31. Tačiau jei ieškovas gali apginti savo teises, pateikdamas ieškinį dėl teisės akto panaikinimo pagal EB 230 straipsnį, jis turi rinktis šį *tiesioginį* kelią, norėdamas, kad teismas įvertintų aptariamą teisės aktą [37]. Antraip kiltų pavojus, kad bus nepaisoma EB 230 straipsnio 5 pastraipoje nustatytos ieškinio senaties termino ir teisės akto neskundžiamumo šiam terminui pasibaigus [38].

32. Ieškinio senaties terminas ir su juo susijęs neskundžiamumas padeda užtikrinti teisinį tikrumą; siekiama užkirsti kelią tam, kad Bendrijos institucijų aktų teisinės pasekmės „būtų nuolat kvestionuojamos“ [39]. Taigi asmuo, praleidęs senaties terminą pagal EB 230 straipsnį galimam ieškiniui dėl Bendrijos teisės akto panaikinimo pareikšti, turi susitaikyti su tuo, kad šis teisės aktas nebegali būti skundžiamas, ir jis vėliau nebegali net ir netiesiogiai ginčyti jo teisėtumo nacionaliniuose teismuose [40]; nacionalinis teismas privalo laikytis neskundžiamo Bendrijos teisės akto [41].

33. Galimybės pateikti netiesioginį skundą procese nacionaliniame teisme panaikinimas pateisinamas tik tada, jei privatūs asmenys *be jokių abejonių* turi teisę Bendrijos teismams pateikti ieškinį dėl teisės akto panaikinimo [42]. Atsižvelgiant į pagrindinę teisę į veiksmingą teisminę apsaugą, visų pirma objektyvūs neaiškumai dėl fizinių ir juridinių asmenų teisės pareikšti ieškinį pagal EB 230 straipsnio 4 pastraipą neturi apskritai apsunkinti suinteresuotųjų asmenų padėties. Kitu atveju jie susidurtų su dideliu spaudimu nuolat vien prevencijos tikslais pateikti ieškinius dėl teisės akto panaikinimo, net jei kiltų abejonių dėl jo priimtinumo, kad nerizikuotų galimybe apskritai kreiptis į teismą dėl atitinkamo Bendrijos teisės akto įvertinimo. Tai taip pat būtų nepageidautina dėl proceso ekonomijos priežasčių.

37 — Šiuo klausimu žr. sprendimus *TWD* (visų pirma 17 punktą) ir *Nachi Europe* (37–39 punktai), nurodyti 33 išnašoje.

38 — Sprendimai *TWD* (17 ir 18 punktai); *Nachi Europe* (29 ir 30 punktai); *Banks* (111 punktas) ir *Atzeni* (31 punktas), nurodyti 33 išnašoje.

39 — Sprendimai *TWD* (16 punktas); *Wiljo* (19 punktas) ir *Nachi Europe* (29 punktas), nurodyti 33 išnašoje.

40 — Sprendimai *TWD* (nurodytas 33 išnašoje, 13 ir 17 punktai); *Nachi Europe* (nurodytas 33 išnašoje, 30 ir 37 punktai) ir 2003 m. liepos 10 d. Sprendimas *Komisija prieš ECB* (C-11/00, Rink. p. I-7147, 75 punktas). Tačiau ši teismo praktika svarbi tik tiems atvejams, kai nacionaliniuose teismuose sprendžiamoje byloje ir galimame prejudicinio sprendimo priėmimo procese apskritai gali būti kvestionuojamas Bendrijos teisės akto galiojimas; žr. sprendimus *Banks* (112 punktas) ir *Wiljo* (27 ir 29 punktai), nurodyti 33 išnašoje.

41 — Sprendimai *TWD* (25 punktas); *Wiljo* (24 punktas) ir *Nachi Europe* (40 punktas), nurodyti 33 išnašoje. Remiantis sprendimu *Atzeni* (nurodytas 33 išnašoje, 30 ir 34 punktai), prašymas priimti prejudicinį sprendimą dėl nagrinėjamo Bendrijos teisės akto būtų *nepriimtinas*.

42 — Tai, kad privatiems asmenims „be jokių abejonių“ arba „neabejotinai“ turi būti užtikrinta teisė pateikti ieškinį pagal EB 230 straipsnio 4 pastraipą, išplaukia iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos sprendimuose *TWD* (24 punktas); *Wiljo* (21 ir 23 punktas); *Nachi Europe* (37 ir 38 punktas) ir *Banks* (111 punktas), nurodytuose 33 išnašoje; taip pat žr. 40 išnašoje nurodyto sprendimo *Komisija prieš ECB* 75 punktą. 33 išnašoje nurodytuose sprendimuose *Accrington Beef* (15 ir 16 punktai); *Eurotunnel* (28 ir 29 punktai) ir *Atzeni* (34 punktas) taip pat panašiai nagrinėjama, ar privačių asmenų ieškinys dėl teisės akto panaikinimo būtų „aiškiai“, „akivaizdžiai“ ar „neginčijamai“ priimtinas.

34. Taigi *Roquette Frères* Prancūzijos administraciniams teismams pateiktas netiesioginis skundas gali būti nepriimtas tik tuomet, jei įmonė *be jokių abejonių* būtų turėjusi galimybę pareikšti ieškinį pagal EB 230 straipsnį dėl ginčijamų nuostatų panaikinimo.

Taryba neigia įmonės teisę pateikti ieškinį, nes, jų nuomone, nėra tiesioginės ir konkrečios sąsajos su įmone, o Komisija ir Prancūzijos vyriausybė laikosi visiškai priešingos nuomonės.

a) Tiesioginė sąsaja

2. Dėl *Roquette Frères* teisės pareikšti ieškinį dėl ginčijamų nuostatų

37. *Tiesioginė sąsaja* visada preziumuojama tada, kai nagrinėjamas teisės aktas turi tiesioginį poveikį asmens teisinei padėčiai dėl to, kad nereikia priimti jį įgyvendinančio (nacionalinio arba Bendrijos) teisės akto [44] arba dėl to, kad jis įgyvendinamas automatiškai, t. y. institucija, atsakinga už šio teisės akto įgyvendinimą, neturi jokios diskrecijos [45].

35. Kadangi ginčijamos nuostatos yra sudėtinė reglamentų dalis, jos taikomos visuotinai ir tiesiogiai visose valstybėse narėse (EB 249 straipsnio 2 pastraipa). Ieškinius dėl tokių nuostatų panaikinimo iš esmės gali pateikti tik Bendrijos institucijos, Europos centrinis bankas ir valstybės narės (EB 230 straipsnio 2 ir 3 pastraipos) [43]. Juridinis asmuo, pavyzdžiui, *Roquette Frères*, turi teisę pareikšti ieškinį tik tada, jei ginčijamos nuostatos yra *tiesiogiai* ir *konkrečiai* su juo *susijusios* (EB 230 straipsnio 4 pastraipa).

38. Ginčijamose nuostatose, priešingai nei ankstesniuose teisės aktuose [46], izogliukozės gamybos kvotos nebebuvo tiesiogiai reglamentu paskirstomos konkrečioms įmonėms,

36. Proceso Teisingumo Teisme dalyviai nesutaria, ar *Roquette Frères* būtų galėjusi atitikti šiuos reikalavimus. Pati įmonė ir

43 — Sprendimas *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* (nurodytas 2 išnašoje, 35 punktas).

44 — Šiuo klausimu, pvz., žr. sprendimą *Komisija prieš Jégo-Quéré* (nurodytas 3 išnašoje, 35 punktas) ir 2002 m. gegužės 3 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Jégo-Quéré prieš Komisiją* (T-177/01, Rink. p. II-2365, 26 punkto paskutinis sakinys).

45 — Šiuo klausimu žr. 1998 m. gegužės 5 d. Sprendimą *Dreyfus prieš Komisiją* (C-386/96 P, Rink. p. I-2309, 43 punktas); 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimą *Front NATIONAL prieš Parlamentą* (C-486/01 P, Rink. p. I-6289, 34 punktas) ir 2006 m. gegužės 2 d. Sprendimą *Regione Siciliana prieš Komisiją* (C-417/04 P, Rink. p. I-3881, 28 punktas).

46 — Žr. šios išvados 6–8 punktuose minėto Reglamento Nr. 1111/77, visų pirma jo 9 straipsnio ir II priedo, redakciją, atitinkamai pakeistą Reglamentais Nr. 1293/79, Nr. 387/81 ir Nr. 388/81.

o tik bazinių kvotų forma skiriamos valstybėms narėms, kurios buvo atsakingos už konkrečių kvotų paskirstymą pavienėms įmonėms. Todėl tiek kvotų paskirstymui pagal Reglamentus Nr. 1785/81 ir Nr. 2038/1999, tiek vėlesniam kvotų koregavimui pagal Reglamentus Nr. 2073/2000, Nr. 1260/2001, Nr. 1745/2002 ir Nr. 1793/2003 reikėjo priimti reglamentus įgyvendinančius nacionalinės teisės aktus.

39. Kaip teisingai pažymi *Roquette Frères* ir Taryba, valstybėms narėms, vadovaujantis atitinkamomis galiojančiomis bendro rinkos organizavimo nuostatomis, taip pat buvo suteikta galimybė ne daugiau kaip 10 % kvotų perduoti iš vienos izogliukozę gaminančios įmonės kitai įmonei [47]. Tokiu būdu Bendrijos įvesta kvotų sistema visą šioje byloje nagrinėjamą laikotarpį suteikė valstybių narių institucijoms gana didelę diskreciją paskirstyti kvotas tarp jų teritorijoje įsteigtų gamintojų [48].

40. Kitais klausimais nacionalinių institucijų veiklos kryptys iš tikrųjų buvo iš esmės apibrėžtos iš anksto. Taip valstybės narės negalėjo viršyti joms skirtų bazinių izogliukozės gamybos kvotų ir kiekvienai izogliukozę gaminančiai įmonei, kuriai jau anksčiau tam tikru nurodytu laikotarpiu buvo suteiktos izogliukozės kvotos, turėjo papildomai suteikti patikslinto dydžio A ir B kvotas [49]. Galimus bazinių kvotų koregavimus, kylančius iš Reglamentų Nr. 2073/2000, Nr. 1260/2001, Nr. 1745/2002 ir Nr. 1793/2003, jos taip pat turėjo taikyti konkrečioms izogliukozę gaminančioms įmonėms.

41. Tačiau, priešingai nei mano Komisija, vien nacionalinių institucijų diskrecijos ribų nepakanka, kad pavienius izogliukozės gamintojus jau būtų galima laikyti tiesiogiai suinteresuotaisiais. Iš tikrųjų šiuo klausimu lemiamos reikšmės turi ne tai, ar Bendrijos teisė suteikia ypač didelę diskreciją institucijoms, atsakingoms už ginčijamų nuostatų įgyvendinimą; jos ir taip niekada negalės turėti neribotos diskrecijos vien dėl pareigos laikytis Bendrijos teisės, o visų pirma – Bendrijos pripažįstamų pagrindinių teisių. Veikiau tiesioginės sąsajos su privačiu asmeniu nebuvimas preziumuotinas jau tuomet,

47 — Reglamento Nr. 1785/81 25 straipsnis, Reglamento Nr. 2038/1999 30 straipsnis ir Reglamento Nr. 1260/2001 12 straipsnis.

48 — Taip pat mano generalinis advokatas G. Reischl savo 1982 m. rugsėjo 23 d. išvadoje byloje *Roquette Frères prieš Tarybą* (242/81, Rink. p. 3213, 3234).

49 — Priklausomai nuo laikotarpio, tai buvo numatyta Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnyje (referencinis laikotarpis: nuo 1980 m. liepos 1 d. iki 1981 m. birželio 30 d.), Reglamento Nr. 2038/1999 27 straipsnyje (referencinis laikotarpis: nuo 1994 m. liepos 1 d. iki 1995 m. birželio 30 d.) ir Reglamento Nr. 1260/2001 11 straipsnyje (referencinis laikotarpis: 2000 m. liepos 1 d. iki 2001 m. birželio 30 d.).

kai nacionalinės institucijos apskritai išsaugo – kai kuriais atvejais ribotą – diskreciją įgyvendinti Bendrijos teisės aktus, todėl privatūs asmenys ne iš karto tiksliai žino konkrečias įgyvendinimo teisės akto nuostatas.

42. Šiuo atveju būtent taip ir yra: įmonė, pavyzdžiui, *Roquette Frères*, negalėjo iš anksto numatyti, kokio tikslaus dydžio izogliukozės kvotas jai suteiks nacionalinė institucija, nes visuomet egzistavo bent jau teorinė galimybė, kad į rinką ateis naujos izogliukozę gaminančios įmonės. Nieko nekeičia ir tai, kad iš tikrųjų į rinką neatėjo naujų įmonių, o Prancūzijos institucijos visas Prancūzijos metropolijai numatytas bazines kvotas nuolat skirdavo *Roquette Frères* – vienintelei ten izogliukozę gaminančiai įmonei. Bet kuriuo atveju pačios bendro cukraus rinkų organizavimo nuostatos nenumatė, kad nacionalinės institucijos automatiškai įgyvendina Bendrijos teisėje nustatytas kvotų skyrimo taisykles.

43. Kadangi ginčijamos nuostatos turėjo būti įgyvendintos nacionaliniu teisės aktu ir valstybės narės turėjo diskrecijos, šios nuostatos nebuvo tiesiogiai susijusios su *Roquette Frères*.

b) Konkreti sąsaja

44. Teisės aktas *konkrečiai susijęs* su fiziniu ar juridiniu asmeniu tik tada, kai šis aktas turi jiems įtakos dėl tam tikrų jų individualių savybių arba ypatingų, iš likusių asmenų rato juos išskiriančių aplinkybių, bei šitaip individualizuoja juos panašiai kaip ir adresatus [50].

45. Prieš ginčijamas nuostatas galiojusiose taisyklėse, grindžiamose Reglamentu Nr. 1293/79, [51] dar pats Bendrijos teisės aktų leidėjas konkrečias izogliukozės kvotas skirstė pavienėms izogliukozę gaminančioms įmonėms. Todėl tuose teisės aktuose dar yra minimas įmonės *Roquette Frères* pavadinimas. Atsižvelgdamas į tai, Teisingumo Teismas aiškiai patvirtino konkrečią sąsają su *Roquette Frères* pagal EEB sutarties 173 straipsnio 2 pastraipą (dabar

50 — Nusistovėjusi Teisingumo Teismo praktika; žr. tik 1963 m. liepos 15 d. Sprendimą *Plaumann prieš Komisiją* (25/62, Rink. p. 213, 238); sprendimus *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą* (nurodytas 2 išnašoje, 36 punktas) ir *Komisija prieš Jégo-Quéré* (nurodytas 3 išnašoje, 45 punktas).

51 — Žr. Reglamento Nr. 1111/77, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1293/79, 9 straipsnį kartu su jo II priedu.

EB 230 straipsnio 4 pastraipa), kai įmonė pateikė ieškinį dėl Reglamento Nr. 1293/79 panaikinimo [52].

46. Tačiau, kaip jau buvo minėta, visose bendro cukraus rinkų organizavimo priemonėse nuo 1981 m. liepos 1 d., kurias įgyvendinant buvo priimtos visos ginčijamos nuostatos, buvo nustatomos tik bendros bazinės kvotos kiekvienai valstybei narei, o atitinkamos nacionalinės institucijos buvo atsakingos už bazinių kvotų paskirstymą jų teritorijoje veikiančioms, izogliukozę gaminančioms įmonėms [53].

47. Todėl įmonė *Roquette Frères* ginčijamose nuostatose nebuvo konkrečiai įvardyta kaip tam tikrų izogliukozės kvotų gavėja [54], o pateko į tik pagal rūšinį požymį apibrėžtą Bendrijos izogliukozės gamintojų grupę. Taigi į ginčijamų nuostatų taikymo sritį įmonė pateko tik dėl bendrai ir abstrakčiai suformuluotų, objektyvių kriterijų, būdama izogliukozės rinkos dalyve. Remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, to nepakanka konkrečiai sąsajai pagal EB 230 straipsnio 4 pastraipą preziumuoti [55].

48. Siekiant pripažinti įmonės *Roquette Frères* teisę pateikti ieškinį, taip pat negalima argumentuoti tuo, kad ši įmonė yra viena iš nedaugelio izogliukozės gamintojų Bendrijoje, o Prancūzijos metropolijoje netgi vienintelė ir todėl jai faktiškai tenka visos minėtai teritorijai paskirtos izogliukozės kvotos. Net jeigu galima pakankamai tiksliai nustatyti įmonių, kurioms tam tikru momentu taikomas reglamentas, skaičių ir pavadinimus, tai nesuteikia joms teisės pateikti ieškinį, jeigu šios įmonės, kaip yra nagrinėjamu atveju, reglamente apibūdinamos pagal bendrai ir

52 — 1980 m. spalio 29 d. Sprendimas *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodytas 5 išnašoje, 15 ir 16 punktai); taip pat teigiama sprendime *Maizena prieš Tarybą* (nurodytas 15 išnašoje, 15 ir 16 punktai). Priimtinas buvo ir *Roquette Frères* ieškinys dėl Reglamentų Nr. 387/81 ir Nr. 388/81, kurie, kiek tai yra svarbu šiai bylai, atitiko Reglamento Nr. 1293/79 nuostatas; šiuo klausimu žr. 18 išnašoje nurodytą Teisingumo Teismo praktiką ir šios išvados 8 punktą. Apie kitus atvejus, kai įmonės buvo įvardijamos reglamentuose ir pripažintos turinčiomis teisę pateikti ieškinį žr., pavyzdžiui, 1984 m. vasario 21 d. Sprendimą sujungtose bylose *Allied Corporation ir kt. prieš Komisiją* (239/82 ir 275/82, Rink. p. 1005, 12 ir 14 punktai); 1985 m. kovo 20 d. Sprendimą *Timex prieš Tarybą ir Komisiją* (264/82, Rink. p. 849, 15 punktas) ir sprendimą *Nachi Europe* (nurodytas 33 išnašoje, 39 punktas kartu su 3 punktu), susijusius su apsauginėmis priemonėmis prekybos politikoje.

53 — Šiuo klausimu žr. šios išvados 9–17 punktus.

54 — Tuo ši byla, pavyzdžiui, skiriasi nuo bylos *Nachi Europe* (sprendimas nurodytas 33 išnašoje, visų pirma 3 ir 39 punktai), kurioje įmonė arba su ja glaudžiai susijusi įmonė buvo įvardyta apskųstame reglamente.

55 — 1987 m. vasario 24 d. Sprendimas *Deutz ir Geldermann prieš Tarybą* (26/86, Rink. 941, 12 punktas); 1993 m. birželio 15 d. Sprendimas *Abertal prieš Komisiją*, (C-213/91, Rink. p. I-3177, 19 ir 20 punktai); 2001 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *Antillean Rice Mills prieš Tarybą*, (C-451/98, Rink. I-8949, 51 punktas) ir *Komisija prieš Jégo-Quéré* (nurodytas 3 išnašoje, 43 ir 46 punktai); taip pat teigiama sprendime *Plaumann prieš Komisiją* (nurodytas 50 išnašoje, p. 238).

abstrakčiai suformuluotus, objektyvius kriterijus kaip izogliukozės rinkos dalyvės, o kitų priimant reglamentą su juo dar nesusijusių ūkio subjektų sąsaja su nagrinėjamomis nuostatomis galėtų atsirasti jiems ateityje pradėjus tam tikrą veiklą [56].

49. Nuo Reglamento Nr. 1785/81 įsigaliojimo galiojančios kvotų perdavimo taisyklės [57] rodo, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas, priimdamas ginčijamas nuostatas, aiškiai manė egzistuojant galimybę, kad į rinką gali ateiti naujų įmonių: remdamosi šiomis taisyklėmis, kaip jau minėta, nacionalinės institucijos savo nuožiūra ne daugiau kaip 10 % esamų izogliukozės gamintojų kvotų gali perduoti kitoms įmonėms, taip pat įmonėms, kurioms iki tol kvotos nebuvo skirtos.

50. Tačiau *Roquette Frères* teisę pateikti ieškinį reikėtų vertinti kitaip tuo atveju, jei būtų nustatyta, kad ginčijamų reglamentų priėmimo metu ši įmonė priklausė uždaram suinteresuotųjų subjektų ratui, kurie nuo potencialių ieškovų skiriasi tuo, kad pateikė tam tikras paraiškas, sudarė tam tikras sutartis arba buvo užtikrintoje teisinėje padėtyje [58]. Tačiau šiuo atveju taip nebuvo.

51. Visų pirma *Roquette Frères* užtikrinta teisinė padėtis neišplaukė iš aplinkybės, kad iš pradžių, t. y. prieš priimant ginčijamas nuostatas, įmonė buvo izogliukozės kvotų gavėja pagal Bendrijos reglamentą [59]. Tuometinės kvotos *Roquette Frères* nuo pat pradžių buvo skirtos tik dviem konkrečiai apibrėžtiems laikotarpiams nuo 1979 m. liepos 1 d. iki 1980 m. birželio 30 d. ir nuo 1980 m. liepos 1 d. iki 1981 m. birželio 30 d. Toks kvotų paskirstymas neleido daryti išvados, kaip kvotos bus apskaičiuojamos ir paskirstomos vėliau ir kokia jų dalis teks *Roquette Frères*.

52. Iš tikrųjų teisinga, kad bazinės izogliukozės kvotos valstybėms narėms nuo 1981 m. liepos 1 d. skaitine išraiška dar sutapo su izogliukozės kvotomis, kurios prieš

56 — Šiuo klausimu žr. 1978 m. kovo 16 d. Sprendimą *UNICME prieš Tarybą* (123/77, Rink. 845, 16 punktas); 1985 m. sausio 29 d. Sprendimą *Binderer prieš Komisiją* (147/83, Rink. 257, 13 punktas); sprendimus *Deutz ir Geldermann* (nurodytas 55 išnašoje, 8 punktas); *Abertal* (nurodytas 55 išnašoje, 17, 19 ir 20 punktai) ir *Komisija prieš Jégo-Quéré* (nurodytas 3 išnašoje, 46 punktas). Taip pat žr. generalinio advokato G. Reischl išvadas byloje *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodyta 48 išnašoje, p. 3233).

57 — Reglamento Nr. 1785/81 25 straipsnis, Reglamento Nr. 2038/1999 30 straipsnis ir Reglamento Nr. 1260/2001 12 straipsnis.

58 — Žr. pavyzdžiui, 1965 m. liepos 1 d. Sprendimą sujungtose bylose *Töpfer prieš Komisiją* (106/63 ir 107/63, Rink. 548, 556); 1971 m. gegužės 13 d. Sprendimą sujungtose bylose *International Fruit Company ir kt. prieš Komisiją* (41/70–44/70, Rink. p. 411, 16–22 punktai); 1985 m. sausio 17 d. Sprendimą *Piraiki-Patraiki prieš Komisiją*, (Rink. p. 207, 19 punktas) ir 1994 m. gegužės 18 d. Sprendimą *Codorniu prieš Tarybą* (C-309/89, Rink. p. I-1853, 21 ir 22 punktai).

59 — Žr. šios išvados 6–8 punktuose minėtą Reglamentą Nr. 1111/77, iš dalies pakeistą Reglamentais Nr. 1293/79, Nr. 387/81 ir Nr. 388/81, visų pirma jo 9 straipsnį ir II priedą.

tai buvo tiesiogiai skiriamos pavienėms įmonėms; pavyzdžiui, Reglamente Nr. 1785/81 Prancūzijos metropolijai nustatytos bazinės kvotos atitiko kvotas, kurios *Roquette Frères* buvo skirtos per abu ankstesnius dvylikos mėnesių laikotarpius. Tačiau ginčijamose nuostatose, priešingai nei iki 1981 m. liepos 1 d. [60], apskaičiuojant bazines izogliukozės kvotas, kurias nuo to momento nacionalinės institucijos turėjo paskirstyti savo teritorijoje veikiančioms įmonėms, nebebuvo akivaizdžiai remiamasi ankstesne konkrečių įmonių izogliukozės gamybos apimtimi [61]. Šios bazinės kvotos buvo tik bendros didžiausios ribinės vertės, kurios turėjo įtakos tiek jau rinkoje veikiantiems izogliukozės gamintojams, tiek potencialiems naujokams, t. y. jos turėjo vienodos įtakos visiems gamintojams.

53. Tad nuo 1981 m. liepos 1 d. *Roquette Frères* nebebuvo individualizuojama taip pat kaip adresatas ir ginčijamų nuostatų atžvilgiu nebesiskyrė nuo kitų potencialių ieškovų. Taigi dėl konkrečios sąsajos stokos *Roquette Frères* pagal EB 230 straipsnio 4 pastraipą neturėjo teisės pateikti ieškinio dėl ginčijamų nuostatų panaikinimo [62].

c) Bent pagrįstos abejonės dėl *Roquette Frères* teisės pateikti ieškinį

54. Vadovaujantis pirmiau išdėstytais samprotavimais, *Roquette Frères* neturėjo teisės pateikti ieškinį dėl ginčijamų nuostatų panaikinimo pagal EB 230 straipsnio 4 pastraipą. Tačiau net jeigu būtų prieita prie išvados, kad *Roquette Frères* ieškinys dėl teisės akto panaikinimo būtų buvęs priimtinas, reikėtų įvertinti, ar įmonė *be jokių abejonių* turėjo teisę pateikti ieškinį [63].

55. Savaime suprantama, kad tokiu atveju negali būti svarbios vien subjektyvios potencialaus ieškovo abejonės. Kitu atveju skirtumai tarp ieškinio dėl teisės akto panaikinimo Bendrijos teismuose ir netiesioginio skundo nacionaliniams teismams galiausiai priklau-

60 — Iki *1981 m. liepos 1 d.* (nuo 1979 m. liepos 1 d. iki 1980 m. birželio 30 d. ir nuo 1980 m. liepos 1 d. iki 1981 m. birželio 30 d.) įmonėms skirtos kvotos buvo apskaičiuojamos pagal jų gamybos apimtis nuo 1978 m. lapkričio 1 d. iki 1979 m. balandžio 30 dienos.

61 — Tuo ši byla skiriasi, pavyzdžiui, nuo bylos *Nachi Europe* (sprendimas nurodytas 33 išnašoje, visų pirma 3 ir 39 punktai), kurioje ginčijamame reglamente pateikti duomenys aiškiai remiasi atitinkamos įmonės ar su ja glaudžiai susijusios įmonės ekonominiais duomenimis; šiuo klausimu žr. 1992 m. rugsėjo 28 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2849/92, iš dalies keičiančio Reglamentu (EEB) Nr. 1739/85 įvestą antidempingo muitą tam tikriems Japonijoje pagamintiems rutuliniams guoliams, kurių didžiausias išorinis skersmuo didesnis kaip 30 mm, šeštąją ir septynioliktąją konstatuojamąsias dalis (OL L 286, p. 2).

62 — Taip pat teigiama generalinio advokato G. Reischl išvadose byloje *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodyta 48 išnašoje, p. 3233).

63 — Šiuo klausimu žr. šios išvados 33 punktą ir 42 išnašoje nurodytą Teisingumo Teismo praktiką.

sytų nuo objektyviai sunkiai patikrinamų privačių asmenų teiginių. Tada privatūs asmenys praktiškai be jokių apribojimų galėtų po kurio laiko kelti klausimą dėl Bendrijos teisės aktų teisėtumo ir taip nepaisyti jų neskundžiamumo.

56. Atsižvelgiant į visas konkretaus atvejo aplinkybes, veikiau reikėtų įvertinti, ar *objektyviai žiūrint* privatus asmuo turėjo pagrįstų priežasčių suabejoti galimo savo ieškinio dėl teisės akto panaikinimo priimtinumu. Taigi svarbus objektyvus neužtikrintumas dėl fizinių ir juridinių asmenų teisės pateikti ieškinį pagal EB 230 straipsnio 4 pastraipą.

57. Ir šiuo klausimu proceso Teisingumo Teisme dalyvių nuomonės skiriasi: *Roquette Frères* ir Taryba mano, kad įmonės abejonės dėl teisės pateikti ieškinį Bendrijos teismams buvo pagrįstos, o Komisija ir Prancūzijos vyriausybė laikosi priešingos nuomonės.

58. Šioje byloje ypatingos reikšmės turi tai, kad Teisingumo Teismas 1982 m. rugsėjo 30 d. Sprendimu jau buvo atmetęs kaip nepriimtiną *Roquette Frères* ieškinį dėl pirmo iš šioje byloje nagrinėjamų reglamentų, t. y. dėl Reglamento Nr. 1785/81 [64]. Šio sprendimo motyvai iš tikrųjų apsiribojo privataus asmens ieškinio dėl Reglamente Nr. 1785/81 numatytos izogliukozės *gamybos rinkliavos* priimtinumo įvertinimu [65]. Tačiau savo išvadoje toje pačioje byloje generalinis advokatas G. Reischl išsamiai išdėstė savo nuomonę dėl *Roquette Frères* ieškinio priimtinumo ir paneigė jį net ir tuo atveju, jei jis būtų nukreiptas prieš šioje byloje nagrinėjamas izogliukozės gamybos *kvotų taisykles* [66].

59. Esant tokioms aplinkybėms, *Roquette Frères* galėjo daryti prielaidą, kad ji neturėjo teisės pateikti ieškinio dėl ginčijamų nuostatų [67]. Bet kuriuo atveju toks vertinimas turėtų būti laikomas pagrįstu, nes jis sutapo su Teisingumo Teismo generalinio advokato nuomone klausimu, dėl kurio pats Teisingumo Teismas tuometinėje byloje nepriėmė aiškaus priešingo sprendimo.

64 — 1982 m. rugsėjo 30 d. Sprendimas *Roquette Frères prieš Tarybą* (242/81, Rink. p. 3213, 9 ir 10 punktai).

65 — 1982 m. rugsėjo 30 d. Sprendimas *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodytas 64 išnašoje, 8 punktas). Šios rinkliavos detalės buvo apibrėžtos Reglamento Nr. 1785/81 28 straipsnyje.

66 — Išvada byloje *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodyta 48 išnašoje, p. 3233–3237).

67 — Tai netaikoma ne tik ginčijamoms Reglamento Nr. 1785/81 nuostatoms, bet ir bet kokiems ieškiniams dėl vėliau priimtų, panašių teisės aktų, t. y. šiuo atveju dėl Reglamentų Nr. 2038/1999, Nr. 2073/2000, Nr. 1260/2001, Nr. 1745/2002 ir Nr. 1739/2003, kuriems galima pritaikyti generalinio advokato G. Reischl išvadoje byloje *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodyta 48 išnašoje, p. 3233–3237) išdėstytus samprotavimus.

60. Tai juo labiau teisinga todėl, kad priimant ginčijamas nuostatas dar nebuvo priešingos Teisingumo Teismo praktikos, kurios pagrindu įmonė būtų galėjusi daryti vienareikšmę išvadą dėl savo ieškinio dėl ginčijamų nuostatų priimtinumo [68]. Priešingai, vadovaudamasi nusistovėjusia teismo praktika, įmonė galėjo daryti prielaidą, kad ginčijamos nuostatos yra reglamentų dalys, kurių normos apskritai galiojo tik abstrakčiai apibrėžtoms asmenų grupėms ir objektyvioms situacijoms, ir dėl kurių panaikinimo ji *neturėjo* galimybės pateikti ieškinio Bendrijos teismams [69].

61. Todėl *Roquette Frères* galėjo turėti pagrįstų abejonių dėl savo teisės pateikti ieškinį dėl ginčijamų nuostatų.

3. Preliminari išvada

62. Remiantis anksčiau išdėstytais samprotavimais, į pirmą prejudicinį klausimą reikėtų atsakyti taip:

68 — *Roquette Frères* padėties visų pirma negalima lyginti su eksportuotojo padėtimi, kuris skundžia reglamentą, nustatantį antidempingo muitą, tad, pavyzdžiui, sprendimo *Nachi Europe* (nurodytas 33 išnašoje, 38 ir 39 punktai) negalima pritaikyti šiai bylai (šiuo klausimu taip pat žr. 54 ir 61 išnašą).

69 — Sprendimas *Accrington Beef* (nurodytas 33 išnašoje, 15 punktas); taip pat žr. šios išvados 37–53 punktuose išdėstytus argumentus bei 55 išnašoje nurodytą teismų praktiką.

Société Roquette Frères neturėjo neabejotinos teisės pateikti Bendrijos teismams ieškinio pagal EB 230 straipsnio 4 pastraipą dėl Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 2038/1999 27 straipsnio 3 dalies, Reglamento Nr. 2073/2000 1 straipsnio, Reglamento Nr. 1260/2001 11 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 1745/2002 1 straipsnio ir Reglamento Nr. 1739/2003 1 straipsnio panaikinimo.

B — *Dėl antrojo klausimo: įvairių Bendrijos reglamentų nuostatų, reglamentuojančių izogliukozės gamybos bazines kvotas, galiojimas*

63. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo įvertinti ginčijamų nuostatų galiojimą tiek, kiek jos nustato atitinkamas izogliukozės bazines kvotas Prancūzijos metropolijai.

64. Savo abejones dėl ginčijamų nuostatų galiojimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas argumentuoja tuo, kad Bendrijos lygiu Prancūzijos metropolijai galėjo būti klaidingai apskaičiuotos bazinės izogliukozės kvotos, nes nebuvo atsižvelgta

į izogliukozę, kuri nuo 1978 m. lapkričio 1 d. iki 1979 m. balandžio 30 d. šioje valstybėje narėje buvo gaminama kaip tarpinis produktas kitų, pardavimui skirtų produktų gamybai.

65. Tariama klaida atsirado dėl skaičiavimų, padarytų pirmą kartą įvedus izogliukozės kvotų reglamentavimą, taigi yra susijusi su anksčiau galiojusiomis nuostatomis [70]. Vėliau ši klaida kartojosi ir dabar yra susijusi su visomis šiame procese ginčijamomis nuostatomis, nes iš pradžių nustatytos kvotos ir vėliau išliko bazinių kvotų valstybėms narėms forma.

66. *Roquette Frères* teigia esančią tokią klaidą, todėl mano, kad ginčijamos nuostatos negalioja, o visos kitos Teisingumo Teismo procese dalyvaujančios šalys laiko ginčijamas nuostatas galiojančiomis.

1. Prielaidos: standartinės izogliukozės atskyrimas nuo izogliukozės, kuri yra tarpinis prisodrintos izogliukozės gamybos produktas

67. Techniniu požiūriu izogliukozė gaunama vadinamosios gliukozės sirupo izomerizacijos būdu. Paprasčiau tariant, atsižvelgiant į jos saldinimo savybes ir cheminę sudėtį, galima išskirti du galutinius izogliukozės produktus, kuriuos generalinis advokatas G. Tesauro vaizdžiai apibūdino sąvokomis „standartinė izogliukozė“ ir „prisodrinta izogliukozė“ [71]. Gaminant pastarąjį produktą gaunamas tarpinis produktas – gliukozė.

68. Po vienkartinės gliukozės sirupo izomerizacijos gaunama *standartinė* gliukozė – tirpalas, kurį beveik lygiomis dalimis sudaro gliukozės ir fruktozės molekulės ir kuris savo chemine sudėtimi ir saldinimo savybėmis yra panašus į skystą cukrų [72]. Gliukozė rinkoje pateikiama kaip tiesioginis skysto cukraus pakaitalas. *Roquette Frères* duomenimis, tokį produktą ji pardavinėja „méliose“ pavadinimu.

70 — Žr. šios išvados 6–8 punktuose minėtą Reglamentą Nr. 1111/77, iš dalies pakeistą Reglamentais Nr. 1293/79, Nr. 387/81 ir Nr. 388/81, visų pirma jo 9 straipsnį ir II priedą.

71 — 1991 m. gruodžio 13 d. generalinio advokato G. Tesauro išvada byloje *Roquette Frères* (C-210/90, Rink. p. I-731, 2 ir 3 punktai).

72 — 1992 m. vasario 13 d. Sprendimas *Roquette Frères* (nurodytas 7 išnašoje, 3 punktas) ir generalinio advokato G. Tesauro išvados toje byloje (2 punktas).

69. *Prisodrintoje izogliukozėje*, palyginti su standartine izogliukoze, yra gerokai daugiau fruktozės [73] ir todėl ji pasižymi kur kas geresnėmis saldinimo savybėmis. *Roquette Frères* duomenimis, toks produktas buvo gaminamas anksčiau ir pardavinėjamas „lévulose" pavadinimu. Gaminant prisodrintą izogliukozę, po pirmosios izomerizacijos per kelis vienas po kito sekančius ciklus atskiriamos fruktozės ir gliukozės molekulės, paskui gliukozės molekulės dar kartą izomerizuojamos [74]. Po šio proceso gaunamas tarpinis produktas – vėl izogliukozė, tačiau tokiu pavidalu ji nepateikiama į rinką, nes sunaudojama toliau apdorojant prisodrintą izogliukozę.

70. Izogliukozės gamybos *kvotų taisyklės* taikomos ne tik tai izogliukozei, kuri faktiškai pateikiama į rinką, bet ir tai, kuri, kaip tarpinis produktas, naudojama kito, pardavimui skirto, produkto gamybai ir kurios gamybos proceso pabaigoje nebelieka. Tą Teisingumo Teismas pripažino 1992 m. vasario 13 d. Sprendimu taip pat su įmone *Roquette Frères* susijusioje byloje [75]. Be to, jis pažymėjo, kad „kiekvieno kito gliukozės sirupo, kuriame fruktozė po pirmosios izomerizacijos sudaro ne mažiau kaip 10 % sausosios medžiagos masės, izomerizacijos proceso metu yra gaminama izogliukozė, kuri turi būti įskaičiuojama į (Reglamente Nr. 1785/81) numatytas kvotų taisykles, jei po šių procesų galutiniame produkte padidėja fruktozės kiekis" [76].

71. Izogliukozė, kaip tarpinis produktas, įskaičiuojama į konkrečių gamintojų kvotas siekiant iš tikrųjų išvengti perteklinės produkcijos cukraus rinkoje. Be to, taip turėtų būti užkertamas kelias konkurencijos iškraipymui ne tik tarp izogliukozės ir cukraus, bet ir tarp izogliukozės gamintojų; taip siekiama išsaugoti „pusiausvyrą", kurią Bendrijos teisės aktų leidėjas norėjo užtikrinti tarp įvairių saldiklių gamintojų [77]. Todėl, kaip ir cukraus rinkoje, įvedus bendrą rinkos organizavimą, kvotos taikomos, neskiriant tarpinių ir galutinių produktų, laikantis vienodo požiūrio principo izogliukozės kvotos taip pat turėtų būti taikomos nediferencijuotai [78].

73 — Pasak *Roquette Frères*, tai gali būti net gryna, kristalizuota fruktozė.

74 — 1992 m. vasario 13 d. Sprendimas *Roquette Frères* (nurodytas 7 išnašoje, 4 punktas) ir generalinio advokato G. Tesauro išvada toje byloje (2 punktas). Kai kuriais atvejais tolesnei izomerizacijai vietoj grynos gliukozės taip pat buvo naudojamas gliukozės ir fruktozės mišinys; žr. to sprendimo 5 punktą.

75 — 1992 m. vasario 13 d. Sprendimas *Roquette Frères* (nurodytas 7 išnašoje, 38 punktas ir rezoliucinės dalies 3 punktas).

76 — 1992 m. vasario 13 d. Sprendimas *Roquette Frères* (nurodytas 7 išnašoje, 34 punktas ir rezoliucinės dalies 2 punktas).

77 — 1992 m. vasario 13 d. Sprendimas *Roquette Frères* (nurodytas 7 išnašoje, 33 punktas kartu su 25 punktu).

78 — 1992 m. vasario 13 d. Sprendimas *Roquette Frères* (nurodytas 7 išnašoje, 33 punktas kartu su 36 punktu).

2. Nėra akivaizdžios klaidos ginčijamose nuostatose nustatant bazines izogliukozės kvotas

72. Sprendžiant ginčijamų nuostatų galiojimo klausimą, teisminė kontrolė apsiriboja vertinimu, ar Bendrijos teisės aktų leidėjas nepadarė akivaizdžios klaidos arba nepiktnaudžiavo savo įgaliojimais arba ar jis akivaizdžiai neperžengė savo diskrecijos ribų [79]. Įgyvendinant bendrąją žemės ūkio politiką, taip pat ir cukraus sektoriuje, iš jo reikalaujama įvertinti sudėtingus ekonominius klausimus ir priimti ekonominius, politinius bei socialinius sprendimus [80]. Šioje srityje jis turi diskreciją, kuri apima ne vien priimtinų nuostatų pobūdį ir turinį, bet ir tam tikra dalimi pradinių duomenų nustatymą [81].

73. Tariama teisinė Tarybos klaida neva buvo padaryta ankstesnėse nuostatose ir vėliau taip pat turėjo įtakos ginčijamoms nuostatoms. Todėl būtų tikslinga iš pradžių įvertinti, ar ankstesnėse taisyklėse buvo padaryta akivaizdi klaida, ir ar galima klaida turėjo esminės įtakos ginčijamoms nuostatoms priimti. Jei taip, reikia konstatuoti, kad jos negalioja.

a) Nėra akivaizdžios klaidos priimant ankstesnes nuostatas

74. Ankstesnėse nuostatose, grindžiamose Reglamentu Nr. 1293/79, [82] pagrindinis kriterijus nustatant izogliukozės kvotas buvo individuali kiekvieno gamintojo izogliukozės gamybos apimtis referenciniu laikotarpiu nuo 1978 m. lapkričio 1 d. iki 1979 m. balandžio 30 dienos.; be to, taip pat turėjo būti atsižvelgiama į konkrečių įmonių metinius techninius gamybos pajėgumus [83].

75. Kaip vėliau paaiškėjo, tuo metu Taryba apskaičiuodama kvotas turėjo remtis tik duomenimis iš atitinkamo referencinio lai-

79 — 1980 m. spalio 29 d. Sprendimas *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodytas 5 išnašoje, 25 punktas) ir 2000 m. liepos 6 d. Sprendimas *Eridania* (C-289/97, Rink. I-5409, 49 punktas).

80 — Šiuo klausimu žr. 1980 m. spalio 29 d. Sprendimą *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodytas 5 išnašoje, 25 punktas) ir Sprendimą *Eridania* (nurodytas 79 išnašoje, 48 punktas); taip pat 2005 m. gruodžio 6 d. Sprendimą sujungtose bylose *ABNA ir kt.* (C-453/03, C-11/04, C-12/04 ir C-194/04, Rink. p. I-10423, 69 punktas) ir 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimą *Ispanija prieš Tarybą* (C-310/04, Rink. p. I-7285, 96 punktas).

81 — 1980 m. spalio 29 d. Sprendimas *Roquette Frères prieš Tarybą* (nurodytas 5 išnašoje, 25 punktas) ir sprendimas *Eridania* (nurodytas 79 išnašoje, 48 punktas); taip pat žr. 1997 m. birželio 25 d. Sprendimą *Italija prieš Komisiją* (C-285/94, Rink. I-3519, 23 punktas) ir sprendimą *Ispanija prieš Tarybą* (nurodytas 80 išnašoje, 121 punktas).

82 — Reglamento Nr. 1111/77, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1293/79, o vėliau Reglamentais Nr. 387/81 ir Nr. 388/81, 9 straipsnis kartu su jo II priedu.

83 — Reglamento Nr. 1293/79 septintoji konstatuojamoji dalis ir Reglamento Nr. 1111/77, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1293/79, 9 straipsnio 1–3 dalys.

kotarpio, kai nebuvo įtraukta įmonėje *Roquette Frères* kaip tarpinis produktas gauta izogliukozė. Tačiau siekiant nuodugniai įvertinti kiekvieno gamintojo gamybos apimtis ir pajėgumus bei atsižvelgti į kvotų taisyklių tikslą ir paskirtį, vadovaujantis 1992 m. vasario 13 d. Sprendimu *Roquette Frères* [84], taip pat turėjo būti atsižvelgta ir į tokio tarpinio produkto kiekį. Šia prasme Taryba praeityje padarė klaidą Reglamente Nr. 1293/79, nustatydama įmonei *Roquette Frères* izogliukozės kvotas.

76. Tačiau, ar tai yra *akivaizdi* klaida, turi būti vertinama atsižvelgiant į visas konkretaus atvejo aplinkybes. Reikėtų nustatyti, ar protingas stebėtojas dar Tarybai priimant sprendimą galėjo ir turėjo nesunkiai pastebėti, kad gamybos apimtys apskaičiuotos klaidingai.

77. Nagrinėjamoje byloje reikšminga tai, kad svarbūs duomenys apie *Roquette Frères* pajėgumus ir gamybos apimtis buvo gaunami iš pačios įmonės. Pirma, buvo remiamasi duomenimis, kuriuos pati *Roquette Frères* pateikė apie savo gamybos pajėgumus. Antra, buvo vadovaujamasi Prancūzijos mėnesiniais pranešimais apie izogliukozės gamybos apimtis jos teritorijoje [85], kurie savo ruožtu rėmėsi įmonės *Roquette Frères* pateikta informacija.

78. Taryba turėjo teisę, neperžengdama savo diskrecijos ribų, nustatant pagrindinius planuojamų kvotų taisyklių rodiklius [86], remtis duomenimis, kuriuos pateikė pačios suinteresuotosios įmonės.

79. Objektyviai vertinant, Reglamento Nr. 1293/79 priėmimo metu Taryba neturėjo priežasčių suabejoti šių duomenų tikslumu, juo labiau kad skirstant kvotas, pačios įmonės buvo suinteresuotos pateikti ne mažesnius jų gamybos apimtis ir pajėgumus atspindinčius skaičius, nei buvo iš tikrųjų.

84 — Sprendimas nurodytas 7 išnašoje, 38 punktas ir rezoliucinės dalies 3 punktas, šiuo klausimu taip pat žr. šios išvados 70 punktą. Šiame kontekste reikėtų atkreipti dėmesį ir į nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią Bendrijos teisės normos išaiškinimas, kurį pateikia Teisingumo Teismas, įgyvendindamas EB 234 straipsniu jam suteiktą teisę, jei reikia, paaiškina ir patikslina šios normos prasmę ir turinį, kaip ji turėtų būti suprantama ir taikoma *nuo jos įsigaliojimo momento* (visų pirma žr. 1980 m. kovo 27 d. Sprendimą *Denkavit italiana* (61/79, Rink. p. 1205, 16 punktas); 2004 m. sausio 13 d. Sprendimą *Kühne & Heitz* (C-453/00, Rink. p. I-837, 21 punktas); 2006 m. sausio 10 d. Sprendimą *Skov ir Bilka* (C-402/03, Rink. p. I-199, 50 punktas) ir 2006 m. spalio 5 d. Sprendimą *Nádasdi ir kt.* (sujungtos bylos C-290/05 ir C-333/05, Rink. p. I-10115, 62 punktas).

85 — Pateikti tokius pranešimus valstybės narės privalėjo pagal 1977 m. birželio 30 d. Komisijos Reglamento (EEB) Nr. 1471/77 dėl valstybių narių pranešimų dėl izogliukozės (OL L 162, p. 13) 1 straipsnį.

86 — Šiuo klausimu žr. šios išvados 72 punktą ir 81 išnašoje nurodytą Teisingumo Teismo praktiką.

80. Kitaip negu tvirtina *Roquette Frères*, jau tuo metu suinteresuotosios įmonės galėjo ir turėjo žinoti, kad jų pateikti duomenys turi atspindėti ne tik į rinką faktiškai pateiktus izogliukozės kiekius, bet ir izogliukozę, gaunamą kaip tarpinį produktą, nes galiojusios Bendrijos nuostatos niekur neišskyrė izogliukozės, kuri parduodama kaip galutinis produktas, ir izogliukozės, kuri gaunama tik kaip tarpinis produktas; tai, žvelgiant iš gamintojo pozicijų, būtų pateisinę aplinkybę, kad buvo pateikti tik duomenys apie faktiškai parduotą galutinių produktų kiekį, o ne apie tarpinius produktus.

82. Dėl pirmiau išdėstytų priežasčių, prieiname prie išvados, kad pagal ankstesnes nuostatas Taryba, apskaičiuodama kvotas pagal pačios įmonės *Roquette Frères* pateiktus duomenis apie jos pajėgumus ir gamybos apimtis izogliukozės gamybos srityje, nepadarė *akivaizdžios* klaidos.

b) Nėra esminės įtakos ginčijamoms nuostatoms

83. Tačiau net jeigu būtų daroma prielaida, kad ankstesnėse nuostatose buvo padaryta akivaizdi klaida, tektų įvertinti, ar tokia klaida turėjo esminės įtakos vėliau priimtoms ginčijamoms nuostatoms. Dėl to reikėtų pasverti tokius aspektus.

81. Ir tuo metu, ir dabar Bendrijos teisės aktams, ribojantiems izogliukozės kiekius tuometinėje rinkoje, svarbiausias yra ne bendroje rinkoje parduotos, o joje pagamintos izogliukozės kiekis. Pavyzdžiui, dar prieš įvedant izogliukozės *kvotų taisykles*, Reglamento Nr. 1111/77 9 straipsnyje [87] įtvirtintos *rinkliavos nuostatos* buvo susietos su izogliukozės gamyba, o ne su realizacija. Pranešimai, kuriuos pagal Reglamento Nr. 1471/77 1 straipsnį valstybės narės turėjo pateikti Komisijai, nuolat buvo grindžiami tam tikrą mėnesį pagamintais kiekiais.

84. Teisinga, kad nuo 1981 m. liepos 1 d. Prancūzijos metropolijai taikytos bazinės izogliukozės kvotos dar daugelį metų atitiko kvotas, kurios kitiems dviem dvylikos mėnesių laikotarpiams buvo skirtos tiesiogiai įmonei *Roquette Frères*. Tačiau Reglamente Nr. 1785/81 ir kitose ginčijamose nuostatose,

87 — Pirminė Reglamento Nr. 1111/77 redakcija.

priešingai nei iki 1981 m. liepos 1 d., apskaičiuojant valstybėms narėms skirtas bazines izogliukozės kvotas nebebuvo aiškiai remiamasi konkrečių įmonių izogliukozės gamybos apimtimis [88].

85. Kaip matyti iš Reglamento Nr. 1785/81 preambulės, Bendrijos teisės aktų leidėjas, įvesdamas naują nuo 1981 m. liepos 1 d. galiojantį bendrą cukraus rinkos organizavimą, ėmėsi veiksmų dėl pasikartojančio struktūrinio pertekliaus, kuris buvo būdingas Bendrijos saldiklių sektoriuje [89]. Cukraus ir izogliukozės gamybos kvotų taisyklės turėjo būti aiškiai pritaikytos tikslui, *inter alia*, atsižvelgti į paskutines gamybos tendencijas [90].

86. Visa tai patvirtina, kad nustatant nuo 1981 m. liepos 1 d. galiojančias izogliukozės gamybos kvotas lemiamas vaidmuo teko keliems veiksniams, kurie turėjo įtakos Tarybos vertinimui. Tačiau nėra pakankamai įrodymų, kad Taryba, priimdama Reglamentą Nr. 1785/81, vadovavosi išimtinai – arba bent jau daugiausia – ankstesnių laikotarpių konkrečiomis pavienių įmonių gamybos apimtimis.

87. Todėl vien atsižvelgiant į pirmoje ginčijamoje nuostatoje, Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 2 dalyje, nustatytas izogliukozės gamybos kvotas, negalima vienareikšmiai konstatuoti, kad galima Tarybos vertinimo klaida priimant ankstesnes nuostatas turėjo jai esminės įtakos.

88. Tai juo labiau pasakytina apie ginčijamas vėlesnių reglamentų nuostatas. Visų pirma, nuo ankstesnių nuostatų iki jų priėmimo praėjo daug laiko, t. y. ne mažiau nei 20 metų [91]. Be to, per tą laikotarpį Bendrija prisiėmė tarptautinių įsipareigojimų [92], kurie galėjo būti svarbūs nustatant bazines izogliukozės kvotas dar Reglamente Nr. 2038/1999 [93] ir neabejotinai turėjo įtakos vėlesniu laikotarpiu.

88 — Ankstesnėse nuostatose buvo priešingai; šiuo klausimu žr. Reglamento Nr. 1111/77, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 1293/79, 9 straipsnio 1–3 dalis ir Reglamento Nr. 1293/79 septintąją konstatuojamąją dalį.

89 — Reglamento Nr. 1785/81 antroji konstatuojamoji dalis.

90 — Reglamento Nr. 1785/81 vienuoliktoji konstatuojamoji dalis.

91 — Reglamentas Nr. 1293/79 buvo priimtas 1979 m. birželio 25 d., o Reglamentas Nr. 2038/1999 – 1999 m. rugsėjo 13 dieną.

92 — Omenyje turima 25 išnašoje minėta Sutartis dėl žemės ūkio.

93 — Žr. Reglamento Nr. 2038/1999 13-ąją ir 16-ąją konstatuojamąsias dalis.

89. Atsižvelgdami į tai, nematau pakankamų įrodymų, kad galima ankstesnė Tarybos vertinimo klaida turėjo esminės įtakos ginčijamoms nuostatoms. Todėl nėra priežasties šių nuostatų paskelbti negaliojančiomis.

Nagrinėjant antrąjį prejudicinį klausimą, nerasta jokių įrodymų, galinčių turėti neigiamos įtakos Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 2038/1999 27 straipsnio 3 dalies, Reglamento Nr. 2073/2000 1 straipsnio, Reglamento Nr. 1260/2001 11 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 1745/2002 1 straipsnio ir Reglamento Nr. 1739/2003 1 straipsnio galiojimui, kiek jie susiję su Prancūzijos metropolijai nustatytomis izogliukozės gamybos kvotomis.

3. Preliminari išvada:

90. Todėl į antrąjį prejudicinį klausimą reikėtų atsakyti taip:

VI — Išvada

91. Remiantis išdėstytais argumentais, Teisingumo Teismui siūloma taip atsakyti Duė administraciniam apeliaciniam teismui:

1. *Société Roquette Frères* neturėjo neabejotinos teisės pateikti Bendrijos teismams ieškinio pagal EB 230 straipsnio 4 pastraipą dėl Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 2038/1999 27 straipsnio 3 dalies, Reglamento Nr. 2073/2000 1 straipsnio, Reglamento Nr. 1260/2001

11 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 1745/2002 1 straipsnio ir Reglamento Nr. 1739/2003 1 straipsnio panaikinimo.

2. Nagrinėjant antrąjį prejudicinį klausimą, nerasta jokių įrodymų, galinčių turėti neigiamos įtakos Reglamento Nr. 1785/81 24 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 2038/1999 27 straipsnio 3 dalies, Reglamento Nr. 2073/2000 1 straipsnio, Reglamento Nr. 1260/2001 11 straipsnio 2 dalies, Reglamento Nr. 1745/2002 1 straipsnio ir Reglamento Nr. 1739/2003 1 straipsnio galiojimui, kiek jie susiję su Prancūzijos metropolijai nustatytomis izogliukozės gamybos kvotomis.